

УДК 811.163.41'367.622'37
821.163.41(497.16).08 -31 Маловић Н.
DOI: https://doi.org/10.18485/kij.2016.63.3_4.8

НИНА С. МИЛАНОВИЋ*
Универзитет у Источном Сарајеву
Педагошки факултет Бијељина

Оригинални научни рад
Примљен: 15. 11. 2016.
Прихваћен: 21. 12. 2016.

СЕМАНТИКА ЛЕКСЕМЕ *ГУГЛ* У РОМАНУ *ЈЕДРО НАДЕ* НИКОЛЕ МАЛОВИЋА

У раду** су анализирани семантичке вриједности лексеме *Гугл* условљене перцепцијом ванјезичке стварности у свијету књижевнога дјела, у роману *Једро наде* Николе Маловића. Издвојено је неколико типова и подтипова конструкција са овом лексемом у складу са морфосинтаксичким критеријумима – синтаксичким позицијама у којима се налази, приједлошко-падежним спојевима којима је исказана, те глаголским лексемама које је значењски одређују. Тумачења значења лексеме *Гугл* у раду су вишеаспекатска – морфосинтаксичка, семантичка, нараторолошка.

Кључне ријечи: лексема *Гугл*, *Једро наде*, семантичке вриједности, *Гугл* – псеудо Бог, свезнајући потказивач, технологија

Роман *Једро наде*¹ Николе Маловића², српског писца из Црне Горе, шесто је књижевно остварење које заједно са збирком прича *Пругастоплаве сторије* представља „уникатни дуални прозни систем у савременој српској књижевности”, и „органиску поетичну целину”³ у његовом опусу. То је роман о „најпознатијем модном дезену на свету”, како је у поднаслову и наведено. Али и не само то. *Једром наде* читалац упловљава у пераштанску луку у Которском заливу вођен приповједачким кормилом Николе Смекије, индустријалца и директора творнице традиционалних морнарских мајица из Барија, који се враћа Перасту,

* ninaceklic@yahoo.com

** Рад је као кратко саопштење презентован на VII научном скупу са међународним учешћем „Научно-технолошке и друштвене промјене и њихов утицај на систем образовања и васпитања”, одржаном 11. новембра на Педагошком факултету у Бијељини Универзитета у Источном Сарајеву.

¹ (JN) У: Nikola Malović, *Jedro nade*, Laguna, Beograd, 2014.

² Поводом колумне „Обдукција реченице” у: (http://www.laguna.rs/b60_blog_obdukcija_recenice_laguna.html) унапријед се аутору извињавамо на морфосинтаксичком сецирању реченице и *тражењу Бога* у њој.

³ Наведено у *Поетичкој notiци* на крају романа.

граду својих предака, са намјером да тамо оживи производњу пругастоплавих мајица, свевременог, непролазног модног култа. Хомодијагестичким наративним поступком Маловић финим барокним украсима резбари описе Пераста, мирише поморанџин цвијет са којим би и „Јапанац трешњу преварио”, милује „Посејдонове новчиће” – каменчиће на плажи, литрима удише „јодирани ваздух” са погледом на Госпу од Шкрпјела, разговара са мјештанима, казује сторије о историји Пераста и Бококоторског залива, слуша разговоре православног и католичког свештеника, среће се са представницима новог свјетског поретка, градоначелницом Маријом Змајевић и милијардером, Јеврејином, Адамом Озом, заљубљује се у Марију Вукасовић, изненадно на скалинама Пераста, „јер кад Бог хоће, не оставља трага посредовању”, „само апострофира ефекат чуда”. И, напоследку, у складу са иницијалном максимумом романа – „Наша перспектива је у нашој ретроспективи” – он остаје у Перасту. Шјор Смекија је главни лик и приповједач Маловићевог романа, но наратолошко онеобичајење јесте константно присуство *Гугла* као свеприсутног, свезнајућег посматрача–потказивача, који документује *све и свја*, те представља контролног записничара стварности. И то не само *Гугла* већ и још савременијих варијанти ове апликације *Google Ear* (Гугл који слуша/прислушкује), *Google Eye* (Гугл који гледа/надгледа), *Google Earth Memory* (Гугл који архивира), *Google Arm* (Гугл који „омогућава увид у живот сваког чипованог војника Уједињених земаља”), *Google Follow You* (Гугл који прати и шпијунира), *Google Fertile Sevice* (Гугл који утврђује трудноћу) итд.

Денотативно значење лексеме *Гугл*, по мишљењу самог Гугла, односно Википедије јесте: „Гугл је америчка мултинационална корпорација специјализирана у интернетским сервисима и производима, који укључују интернетске рекламне технологије, претрагу, интернетско складиштење и софтвер”. Основали су је Лери Пејџ (Larry Page) и Сергеј Брин (Sergey Brin), а име је добила погрешним изговором ријечи *googol*, чије значење је „број један праћен са стотину нула”, што имплицитно указује на неограничен број информација којима располаже. Неслужбени слоган фирме је „Don't Be Evil”.⁴ Рјечници савременог српског језика не биљеже ниједно конотативно значење ове лексеме, тако да варијантна значења њена не постоје у језику већ се њихова асоцијативна поља ишчитавају, још увијек, искључиво у ванјезичкој стварности, у овом случају, у свијету књижевноумјетничког дјела, у роману *Једро наде*. С обзиром да „позитивне” и „негативне” конотације, као такве, не постоје у језику већ су последица саме стварности и говорничког става према појави коју та лексема означава (в. о томе у: Р. Драгићевић 2010: 55–58), конотативно значење лексеме *Гугл* условљено је њеном специфичном употребом у одређеном контексту, што и јесте тема којом се бавимо у овом раду.

У роману се са лексемом *Гугл* први пут срећемо на његовој првој страници, и то у њеној другој реченици: (Peraška gradonačelnica pozvala me da posjetim grad mojih predaka. Njene službe uspjele su da me pronađu, što i nije bilo teško,

⁴Преузето са: <https://bs.wikipedia.org/wiki/Google#Pretra.C5.BEiva.C4.8D>, 10. 11. 2016.

konsultovali su *Google*. (JN, 17)), а потом се, на свих 311 страница, она појављује око педесет пута, те и на самом крају романа гдје *Гугл* обавјештава Марију, Николину супругу, да је у благословеном стању. Са аспекта лингвостилистике овом се лексемом остварује кохезија текста, њена функција је стилистичко-репризна, скоро палилошка. У функционалној реченичној перспективи њено прво појављивање представља информативно тежиште реченице, ново у саставу проширеног рематског језгра, док свака сљедећа употреба ове лексеме представља дато у саставу теме, које актуелизује, документује и потврђује нове информативне садржаје.

У нараторолошком пак смислу *Гугл* посредно преузима улогу посматрача, не и наратора, из спољашње тачке гледишта која, заправо, представља објективно становиште трећег лица, кога Пујон радије назива виђењем, и то виђењем отпозади – „слично нултој фокализацији или свезнајућој тачки гледишта, гдје приповедач казује више него што зна иједан и више но што знају сви ликови” (Pouillion према Принс 2011: 197). Ж. Жанет овог фокализатора смјешта у дијегезу, али „изван сваког од ликова, чиме се искључује могућност извештавања о мислима или осећањима лика” (Genette према Принс 2011: 55). Према Фридмановој осмочланој класификацији фокализација установљеној према степену приповједачеве проминентности *Гугл* у Маловићевом роману најприје подсећа на „камеру” којом су ситуације и догађаји забиљежени, не и приповиједани, „пред неутралним апаратом који снима и који их емитује тобоже без организације и селекције” (Friedman према Принс 2011: 198). С обзиром на то да *Гугл*, примарно, нема функцију наратора, он је средство провјере објективне стварности хомодијагестичког приповједача, смјештено у спољашњу тачку гледишта, лишено мисли и осјећања.

Конотативно значење лексеме *Гугл*, перципирано у овом раду као виђење *одозго*, условљено је и језичким структурама у којима се ова лексема остварује. Екскерпирани примјери показују да се најчешће употребљава у конструкцијама уз глаголе визуелног опажања (*гледати*, *одгледати*, *погледати*, *опазити*, *видјети*, *снимити*) (1). И то у првом лицу једнине:

(1.1.) Duž jadranske magistrale cvjetao je divlji nar crveno, autohtoni oleander roze, i divlji kaktus žuto. Gledao sam s *Googla* u jun nad Bokom. (JN, 66); Snimio sam mu lik s *Google Earth Memory*, naravno. I kako samo bestidno urinira po krovovima Grada. (JN, 48); Iza tih riječi nastao je haos, koliko sam mogao da opazim s *Googla*. (JN, 67); Vidio sam s *Googla* Mariju Vukasović, lijepu, kako s obale ispraća barke pune kamena. (JN, 91); Prijatno me iznenadilo stado koza na jednoj od planinskih kaskada. Nikad ih nisam mogao opaziti s *Googla*, kako samo mirno pasu među bijelim kamenjem. (JN, 49).

Лексема *Гугл* се у роману остварује и уз глаголе визуелне перцепције исказане безличним обликом у склопу сложеног предиката уз модални глагол *моћи*:

(1.2.) S *Googla* se nije moglo opaziti da je sve vrijeme jagodicama spojenih prstiju iritirao po listić aromatičnog pomorandžinog drveta. (JN, 296); Koliko se to moglo opaziti s *Googla*, konce bilo kog normalnog, predvidivog koncepta, niko nije mogao ni da nasluti. (JN, 183); Snijega uz obalu nije bilo, ali je danima duvala orkanska bura, pa se svima činilo da je mnogokrat hladnije od onog što se moglo da vidi na *Googlu*. (JN, 180).

Такође, ова се лексема реализује уз пасив глагола, гдје приповједач постаје објекат посматрања и *жртва* надгледања:

(1.3.) Niotkuda gledan, sem zasigurno nadgledan s *Googla*, pomirisao sam skaln na kom je sjedila Marija. (JN, 38);

Уз наведене глаголе визуелне перцепције, лексема *Гугл* најчешће има функцију адвербијалне одредбе за мјесто исказане генитивом са приједлогом *с* (*са*). Приједлогом *с* (*са*) уз генитив, по мишљењу М. Стевановића (1969 II: 234), обиљежава се мјесто одакле што потиче, одваја се или удаљава „с горње површине, с ма какве површине, (...)”, с неког узвишења и било каквог предмета с уочљивом димензијом висине⁵. Значење приједлошко-падежних конструкција *с* (*са*) + генитив је аблативно и подразумемијева удаљавање објекта локализације⁵ од локализатора, односно са горње површине локализатора. Уз структуре *с* (*са*) + генитив најчешће се употребљавају глаголи кретања са значењем просторне релације кретања са вишег на нижи положај. Глаголи визуелног опажања у ексцерпираним потврдама такође су аблативног карактера, јер преузимају значења имплицитно присутних глагола кретања. На примјер, уколико приповједач гледа са *Гугла* „у јун над Боком”, њему, заправо, *поглед силази* према призору љета у Боки. Кад би се спојени приједлога *са* + генитив замијенили конструкцијама *на* + локатив (нпр.: *видјети на Гуглу*), глагол *видјети* би се, иако ван датог контекста има неутралну конотацију, тј. неинтенционалан је, могао семантички трансформисати у глаголе *сазнати*, *спознати*⁶. Семантички садржај наведених конструкција почива на индивидуалном семантичком потенцијалу елемената структуре који се остварује успостављањем конкретних релација између њих. Употреба лексеме *Гугл* у конструкцијама са глаголима визуелне перцепције уз генитив са приједлогом *с* (*са*), а не у оним у говору уобичајеним структурама исказаним приједлогом *на* уз локатив (*видјети на Гуглу*), указују на просторну перцепцију *Гугла* условљену пишчевим доживљајем, односно ставом о свеколиком технолошком напретку, те о човјековом мјесту и опстанку у постхришћанској „епоси постериорности”⁷. Аналогно томе, *Гугл* је простор или свијет са кога се

⁵ О појмовима објекат локализације, локализатор, оријентир и конкретизатор види опширније у: П. Пипер, *Језик и простор*, Библиотека XX век, Београд, стр. 21–22.

⁶ О метафоризацији неинтенционалних глагола визуалне перцепције погледати у раду Ј. Грковић-Мејдор „Семантика глагола чулне перцепције у старословенском језику”, гдје ауторка глагол *видети* употребљен у одређеном контексту условљеном неопходношћу семантичке компатибилности предиката и допуне назива *видети менталним очима*, тј. *схватити*. (у: http://www.srl.si/sql_pdf/SRL_2011_1_02.pdf)

⁷ Давор Џалто у раду „Изазов савремености: хришћански одговори на проблем ’постериорности’ и пруларизма” говорећи о прогресивизму лишеном телеологије посуђује синтагму Вилхелма Шмида *епоха постериорности*, у којој нове медијске технологије код конзумента стварају „потребу за непрекидним чулним стимулансима који ће, што је то више могуће, пасивизирати потрошача”. По Бодријару, чије мишљење такође Џалто истиче, ову епоху карактерише и „све више и више информација и све мање смисла”. О овој теми промишља и Дијего Фузаро (Diego Fusaro), млади италијански филозоф, који у интервјуу (<https://www.youtube.com/watch?v=XqR63iAtKqk>) „Mi smo bez vremena. Ubrzanje, večna sadašnjost i odsutna budućnost” напомиње да је Интернет најуспјелији примјер вје-

може само силазити, никако полазишна тачка са које човјек стреми и подвигом узраста. *Гугл* је, дакле, материјализован и локализован изнад људи, али не и изнад Бога, он постаје мјесто са кога се свијет посматра, гледа наниже, али се не дјелује.

У примјерима првога типа (1) приповједач је био објекат локализације, а сам *Гугл* локализатор чије је просторно одређење условљено конкретизатором – приједлогом *с* (*са*). Наредни примјери указују на просторну вертикалну хијерархију – *Бог, Гугл, људи*:

Vjerujem da nečeg iznad nas ima, i iznad *Googla*, simbolično kaže li se, ali da bih baš Boga vidio kao onog ko sve konce vuče oko mene dok ja svoje pak pomijeram u skladu sa vlastitom slobodom, nije mi se uklapalo. (JN, 85); Svi su muškarci po drvenim barakama ćutali. Za potrebe neke *discovery* valjda emisije, snimani te večeri odozgo, s *Googla*. (JN, 132); Na -6°C, s tek ponekim galebom, hemijskim tragovima na nebu, i *Googlom* iznad svega, Marija je zastajala čas tu, čas tamo – grabeći rukama oblutke kao žito – bacala ih uvis, trčala dalje i radovala se. (JN, 225); *Google Eye* postavljen je bio da odozgo opazi, prije ljudskog oka, kako pomorandža iz sučelišnog stoliva, zakotrljana iz ruke iskusnog bučara, stiže preko leda право do Perasta. (JN, 194).

Гугл је, дакле, *изнад свега* – понеког галеба и хемијских трагова на небу, људе снима *одозго* и *одозго* опажа прије људског ока, а Никола Смекија вјерује да *изнад* нас и *Гугла* нечега има.

Док су у примјерима првог подтипа (1. 1.) наратор и *Гугл* саучесници у провјеравању и *штијунирању* стварности, безлична форма другог подтипа (1. 2.) примјера дистанцира приповједача од тог увијек присутног *свједока*, да би у трећем подтипу (1.3.) примјера приповједач и сам постао објекат и жртва надгледања. Поред глагола визуелног опажања писац у роману употребљава уз лексему *Гугл* и глаголе (2) који означавају радње на рачунарима и у просторима виртуелне стварности. Таква је и конструкција *послужити се апликацијом*⁸, као у примјерима (2. 1.):

(2.1.) Prijavio sam GPS koordinate i poslužio se novom servisnom alatkom, aplikacijom *Google Ear*. (JN, 65); Poslužio sam se aplikacijom *Google Ear*. Primakao slušalicu...(JN, 157).

Лексема *Гугл* се у примјерима овога подтипа нашла у саставу структуре *апликација Гугл* која врши функцију неправог објекта уз глагол *послужити*.

Такође, и уз глаголе *скинути*, *покупити* и *потраживати* у новонасталом значењу *преузети датотеку*⁹ (2. 2.):

чите садашњости. „U Internetu je manje istinski modernih koncepta dijalektičkog, progresivnog razvoja i napretka. Njih zamenjuje jedna globalna sinhronizovanost, lišena budućnosti u kojoj su svi istovremeno povezani, jer ti sa jednim klikom stižeš iz Rima u Tokio, u realnom vremenu doživljavaš iskustvo sveta i zapravo nedostaje dimenzija dijalektičkog razvoja u koju je modernizam polagao nadu.” Преузето са: <http://diegofusarosrbija.weebly.com/mi-smo-bez-vremena-ubrzanje-ve269na-sadascaronnjost-i-otsutna-budu263nost.html>.

⁸ Компјутерска апликација [енгл. application] наменски компјутерски програм (Клајн, Шипка 2008: 140).

⁹ Даунлоуд, а м [енг. download] рач. процес повезивања и преузимања датотеке (фајла) из удаљеног компјутера (Клајн, Шипка 2008: 327); Daunloud, preuzimanje ili prenošenje putem modema

(2.2.) Isprva sam teško razlikovao njihov dijalog od turističkog fona i zveckanja escajga, sve dok nisam skinuo najnoviju verziju *Google* audio-filtera. (JN, 92); Nemam pojma, pokupio sam s *Googla*. (JN, 151); Ko je, ako niste vi, potraživao iz palate Smekija, i s *Googla* skinuo da bi slušao gej song naslovljen „Mornarska majica”? (JN, 246).

У првом примјеру овога подтипа лексема *Гугл* је неконгруенти атрибут у саставу објекатске синтагме, док је у другим дјелима реченицама у уобичајеној позицији адвербијалне одредбе за мјесто реализоване конструкцијом *с (са) + генитив*.

Посебан тип ексцерпираних примјера представљају структуре (3) са *Гуглом* који поприма особине живог људског бића:

(3) Опасно sam se bio izrekao. Samom sebi prelomio kičmu. Sve je vidio *Google*. Čuo i umemorisaio. (JN, 104); Ovako se pak opustila. Gotova u odluci da je snima, ako će, i *Google Just, online sevice*. Jebalo joj se. (JN, 135); Eda nam za barokni čin ne bi čuli lignjolojci, potom nautici – a, bogme, i *Google Ear*. (JN, 138); Sve je *Google* vidio, čuo, i umemorisaio. (JN, 287); Ko nije bio na konkretnoj mediteranskoj čestici u avgustu, taj ne zna koliko i *Google*, prevodeći slike, može da pogriješi. (JN, 105); Nije se sramila *Googla*. Možda i bi da ju je *Google* s vremena na vrijeme upozoravao na grijehe, ili da je potkazana snimcima tim i tim, Marija morala da plati kakvu periodičnu kaznu. (JN, 135); S ovim *Google* nije mogao da me upozna. Obrao sam se u oblaku mimoza (JN, 215); Trepnuo sam zbog brzine kojom mi ga je *Google* pronašao u Gradskom vrtu, (...) (JN, 295); Ali: u pravu ste, djevojčica je. Potvrdio je *Google Fertile Service*. (JN, 198); *Google* je svakog korisnika obavještavao da se po svim vodoravnim, uspravnim i dijagonalnim značenjima sintagme Veliki rat najčešće brodi na *webu*. (JN, 165); *Google* mi javlja da vas opaža kako me gledate, Nikola. *Google* mi je javljao: Preuzmite i vi aplikaciju Folow You! (JN, 285); Nastavak intimnog planktonskog vatrometa prepustila je meni da ga režiram ljubavničkim pokretima koliko i sitnim, do te mjere sitnim riječima da ih ni uvijek pozorni *Google* nije mogao s nebesa da skine. (JN, 138).

Персонификовани *Гугл* види, опажа, упозорава, упознаје, потврђује, чује, меморише, обавјештава, јавља, па чак може и да погрјеши. Он не само да је просторно хиперординиран већ посједује и људске особине, што му у језичким структурама прибављају глаголске лексеме које „реченици дају живот” (Есперсен према Тошовић 1995: 44), али и не само живот, већ их скупа са свим њиховим члановима значењски пребојавају и одређују. Лексема *Гугл* је, дакле, у структурама овога типа (3) субјекат, вршилац радње. *Гугл* добија особине људског, чак и надљудског бића. У основи значењског ткања ове лексеме у роману *Једро наде* Николе Маловића јесте, заправо, покушај обожења *Гугла*, који све види, све чује, све зна, додаћемо, али не умије вољети као Господ. О томе говори Адам Оз у роману:

Tehnologija se teologizovala, vidite i sama. Možda biste vi Mozza i dohvatili za muda onomad pod vodom, ali ste znali da vas nadgleda *Google*, a *Google* nije Bog koji vidi, čuti i prašta, nego je *Google* oglašivač i potkazivač. Do juče su se ljudi trudili da poštuju zapovijesti iz straha od Boga, a sada su pristojni, u trenucima kad to jesu – iz straha od *Googla*. (JN, 252).

копије nekog programa, podataka i sl. s jednog kompjutera, obično udaljenog, na drugi; = preuzimanje, = skidanje. (V. Vasić, T. Prčić, G. Nejgebauer 2011:62)

Гугл је, дакле, псеудо Бог¹⁰, а човјек који се њиме служи добија привидни осјећај моћи свезнања које је пасивно и јалово.

У досадашњој морфосинтаксичкој анализи у раду издвојила су се два основна типа структура са лексемом *Гугл*, први у којој је ова лексема најчешће у функцији адвербијалне одредбе за мјесто (1) (изузев у једном подтипу (2. 1) примјерима гдје се појављује у функцији објекта, исказана инструменталом без приједлога) исказане генитивом са приједлогом *с* (*са*), и други тип (3) у којима је она у функцији субјекта. Лексема *Гугл* у роману *Једро наде* појављује се и у саставу синтагми у функцији атрибута (4):

(4) Virtualnim načinima sam se u tri dana oprostio od rodbine iz Trsta, od mojih jedinih rođaka. Po majčinoj liniji. (...) Niko nije imao ni kilu zlata pri sebi! Ni kvrat stara konzervi, brašna, soli, šećera, ulja... Kakvi *Google* slijepci. (JN, 79); Do juče su se ljudi trudili da poštuju zapovijesti iz straha od Boga, a sada su pristojni, u trenucima kad to jesu – iz straha od *Googla*. (JN, 252); Svakoga 22. jula, na dan Sv. Marije Magdalene, obnavlja se Peraška Fašinada, tradicija rijetka, unikatna, zanimljiva turistima i onima sa *Googla* (...) (JN, 91); *Google* se podnebesje uzvitlalo glede ovog šamara, osjetio sam po vibracijama iz myPhona, jer sam digitalnog asistenta podesio da me obavještava svaki put ako bi kakva snažna emocija prostrujala društvenim mrežama s Perastom u vezi. (JN, 295).

У синтагмама *Гугл слијепци*, *страх од Гугла*, *они са Гугла*, *Гугл поднебесје* лексема *Гугл* постаје и квалитативни атрибут који детерминише стварност. Дакле, он је *незасито чудовиште*, свугдје и увијек присутно, а људи, ствари и појаве попримају његово обличје:

Globalno povezivanje nalikovalo je zmiji koja sebi grize rep. Nezasitim ustima, nezasito je čudovište stiglo do vlastitog anusa. (JN, 79).

У роману је забиљежена и једна усамљена потврда навођења ове лексеме, и то у фусноти, која представља примјер псеудодокументарности, тј. извора преузетог са Интернета, претраженог наводно преко *Гугла*:

Ispušio sam svitak munka* na terasi, (...)
*Google unknow new drug. (JN, 32).

Доминантна лексема из домена информационо-комуникационих технологија у роману *Једро наде* јесте *Гугл*, али са њом тек почиње непрегледни списак лексема (*copy-paste*, *Facebook*, *wireless*, *overloaded*, *online*)¹¹ које обиљежавају

¹⁰ У Симболу вјере стоји да је Господ „ради нас људи и ради нашега спасења сишао с небеса”. Дакле, Бог с небеса не посматра нијемо свијет који је створио. Исус Христос силази (дјелује) да би нас покајањем и врлином уздигао на небеса.

¹¹ С обзиром на то да оне нису тема овога рада, нећемо их посебно анализирати, већ само навести:

Da ne znaju restauratori, tek desni dio smajla, manirom *copy-paste*, prenosim ti verbalnim poljupcem, onom stranom koja je i na suncu bezopasna po primaoca. (JN, 79); Civilizacija se atomizovala, privučena televizijskim svjetlom, virtualno okupljena oko svakog ponaosob *Facebook* profila. (JN, 80); Govorili su mi kasnije, katolički sveštenici, prepoznatljiviji svuda tek po bijelim ragnama, da crkva zbilja nudi konekciju sa neograničenim protokom informacija između čovjeka i Tvorca, ali da je čudesna *wireless* konekcija nemoguća bez posebnog modema. (JN, 83); Razgovarao sam s uposlenicima u Bariju *online*, povukao mnoge konce, i tek kad sam sve

епоху глобализације, која путем друштвених мрежа „повезује удаљена места на такав начин да локална збивања уобличавају догађаји који су се одиграли километрима далеко и *vice versa*” (Гиденс 1998: 69). У роману све врви и пршти од технологије – даунлодовања, форвардовања, фејсбука, сендова, мејлова и фолдера, хардвера и софтвера. Чак се и однос са Богом тумачи том лексиком. Уласком у цркву човјек се *конектује* с Господом, јер она нуди *wireless* конекцију са неограниченим протоком информација између човјека и Творца. Молитва је *модем* који покреће ту чудесну конекцију. И поврх свега, а испод небеса, *Гугл* све то помно посматра и меморише.

И да закључимо. Тумачења значења лексеме *Гугл* у роману *Једро наде* Николе Маловића су многолика – семантичка, морфосинтаксичка и наратолошка. Издвојено је неколико типова и подтипова конструкција са овом лексемом у складу са морфосинтаксичким критеријумима – синтаксичким позицијама у којима се налази, приједлошко-падежним спојевима којима је исказана, те глаголским лексемама које је значењски одређују. Морфосинтаксичка и наратолошка анализа потврдиле су специфично значење лексеме *Гугл* у Маловићевом роману. Конструкције с (са) + генитив у функцији адвербијалне одредбе за мјесто уз глаголе визуелне перцепције језички експлицирају локацију *Гугла* – испод Бога, изнад људи. Глаголске лексеме карактеристичне за радње које обављају људи, уз које је ова лексема у синтаксичкој позицији субјекта, придају му особине живог људског, чак и надљудског бића. У Маловићевом роману *Гугл* је псеудо-Бог, свезнајући посматрач и потказивач, лишен мисли и осјећања. И самопрозвани господар *Гугл* поднебесја.

ЛИТЕРАТУРА

Арсенијевић 2008: Нада Арсенијевић, Прилог проучавању семантике конструкција с предлозима *у* и *на*, у: М. Радовановић, П. Пипер (ред.), *Семантичка проучавања српског језика*, књ. 2, Београд: САНУ.

Васић, Прћић, Негејбауер 2011: Vera Vasić, Tvrtko Prčić, Gordana Nejgeebauer, *Du yu speak anglosrpski?: Rečnik novijih anglicizama*, 2. izdanje, Novi Sad: Zmaj.

окончао, у тишини, zapravo postao svjestan zvučnih poljubaca između talasa i obalnog obrađenog kamena. (JN, 30); Kliknuo sam na *send*, i povratio se u zemlju pomoraca u kojoj je, sem Gospe od Škrpjela, zaštitnik takođe bio Sv. Nikola. (JN, 30); Laptop je bio uključen; ušao sam u folder *MyPerast*, onda u *MyMusic*, klizio jagodicom, pa kliknuo. (JN, 151); I bez tih sam suza bio emotivno *overloaded*: sve se rastočilo, (...) (JN, 309); Bio je to trenutak u kome sam osjetio *wireless* konекцију s neograničenim protokom informacija između mene i Tvorca. (JN, 310); Sudeći po mapi iz myPhona, stepenište Niz kulu bilo je presječeno Trgom soli na dva jednaka dijela. (JN, 221); Tako je rekao myPhone. (JN, 231); From: blu.bianco.blu.bianco@gmail.com To: marija.mvsevm@gmail.com (JN, 72).

- Гиденс 1998:** Entoni Gidens, *Posledice modernosti*, Beograd: Filip Višnjić.
- Грковић-Мејџор:** Jasmina Grković-Mejdžor, *Semantika glagola čulne percepcije u staroslovenskom jeziku*: u http://www.srl.si/sql_pdf/SRL_2011_1_02.pdf, preuzeto 21. 11. 2016.
- Драгићевић 2010:** Рајна Драгићевић, *Вербалне асоцијације кроз српски језик*, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.
- Клајн, Шипка 2008:** Иван Клајн, Милан Шипка, *Велики речник страних речи и израза*, III допуњено и исправљено издање, Нови сад: Прометеј.
- Кликовац 2000:** Duška Klikovac, *Semantika predloga. Studija iz kognitivne lingvistike*, Beograd: Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu.
- Ковачевић 1992:** Милош Ковачевић, *Кроз синтагме и реченице*, Сарајево: Свјетлост.
- Кристал 2001:** David Crystal, *Language and the Internet*, cambridge: CUP.
- Пипер 1997:** Predrag Piper, *Jezik i prostor*, Beograd: Biblioteka XX vek.
- Принс 2011:** Džerald Prins, *Naratoški rečnik*, Beograd: Službeni glasnik.
- Радојковић, Милетић 2008:** Miroljub Radojković, Mirko Miletić, *Komuniciranje, mediji i društvo*, Beograd: Učiteljski fakultet Univerzitet u Beogradu.
- РМС 1967–1976:** *Речник српскохрватскога књижевног језика*, 1–6, Нови Сад: Матица српска.
- Стевановић 1969:** Михаило Стевановић, *Савремени српскохрватски језик II*, Београд: Научна књига.
- Тошовић 1995:** Branko Tošović, *Stilistika glagola*, Wuppertal.
- Фузаро 2010:** Diego Fusaro, *Biće bez vremena. Ubrzavanje istorije i života*, (*Essere senza tempo. Accelerazione della storia e della vita*), Milano: Bompiani.
- Цалто 2015:** Давор Цалто, *Изазов савремености: хришћански одговор на проблем „постериорности” и плурализма*, у: А. Јефтић (приређивач), *Теологија у јавној сфери, Зборник радова првог годишњег скупа*, Требиње: Манастир Тврдош.

Nina S. Milanović

SEMANTICS OF A LEXEME *GOOGLE* IN THE NOVEL *SAIL OF HOPE*
BY NIKOLA MALOVIĆ

Summary

The paper analyzes the semantic value of a lexeme *Google* conditioned by the perception of non-linguistic reality in the world of literary works, in the novel *Sail of Hope* by Nikola Malović. Several types and subtypes of construction with this lexeme have been highlighted in accordance with morphosyntactic criteria - syntactic positions in which it is located, via case-prepositional compounds by which it is reported and verbal lexemes which determine it semantically. Morphosyntactic and narratological analysis confirmed the specific meaning of the lexeme *Google* in Malović's novel. Structures with (sa) + genitive in adverbial function of place linguistically explain the location of *Google* – under God, above people. Verbal lexemes characteristic for the actions performed by people give it the qualities of living human, even a superhuman being. In Malović's novel *Google* is pseudo God, the omniscient observer and informer, devoid of thoughts and feelings.

Key words: lexeme *Google*, *Sail of Hope*, semantic values, *Google* – pseudo God, omniscient observer and informer, technology.